

GUDSTJENESTEBOKEN

Varianter av liturgiske ledd

INNGANGSORD	s. 2
SAMLINGSBØNN	s. 4
KYRIE	s. 10
GLORIA	s. 11
SYNDBEKJENNELSE	s. 13
FORBØNN	s. 16
LITANIER	s. 39
PREFASJON	s. 44
EVKARISTIBØNN	s. 48
VELSIGNELSE	s. 55
UTSENDELSE	s. 56

INNGANGSORD

1

Vi er kommet til Guds hus,
vi forenes som søsken
i Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn.
M: Amen

2

Liturgen: I Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn
1. stemme: Vi tenner et lys i navnet til vår Skaper,
som ga lys til verden og livspust til alle.

Lystenning

2. stemme: Vi tenner et lys i navnet til vår Frelser,
som ga håp til verden og strakte ut sin hånd til alle.

Lystenning

3. stemme: Vi tenner et lys i navnet til vår Trøster,
som omslutter verden og skaper fred og enhet

Lystenning

Liturgen: Vi har tent tre lys for vår treenige Gud og vi ber:...

Disse inngangsordene med lystenning kan fortsette med en passende samlingsbønn som gjerne kan bes av alle i fellesskap

3

Etter dette inngangsordet er det ikke nødvendig med en samlingsbønn. I stedet kan det synges en salme eller et omkved med lovsangskarakter.

Etter ett av inngangsordene som står i utskrevet ordning

L: Vi er kommet sammen,

M: med våre lengsler, vår tro og vår tvil

L: Vi er kommet sammen,

M: for å søke troens dyp i bønn og lovsang

L: Vi er kommet sammen,

M: for å dele brød og vin i fellesskap med Gud og med hverandre

4

4 og 5 er to varianter av åpningsordene i familiegudstjenesten (etter liturgisk ordning 1977-90) Etter disse inngangsordene er det ikke nødvendig med en samlingsbønn. I stedet kan det synges en salme eller et omkved med lovsangskarakter.

Etter ett av inngangsordene som står i utskrevet ordning

L: Herre, vår Gud. Nå er din tid.

M: Her i ditt hus tar du oss inn i varme og lys.

L: Nå er din tid.

M: Nå skal ditt ord lede oss rett og styrke vår tro.

L: Nå er din tid.,

M: Nå er du her. Nå vil vi prise deg, nå er du nær.

5

Etter ett av inngangsordene som står i utskrevet ordning

L: Gud er vår Mor. Gud er vår Far

M: Her i sitt hus tar Gud oss inn i varme og lys.

L: Gud er oss nær.

M: Nå skal Guds ord lede oss rett og styrke vår tro.

L: Gud er vår Mor. Gud er vår Far.

M: Vi er Guds barn. Nå vil vi prise deg, nå er du her.

6

Etter ett av inngangsordene som står i utskrevet ordning

Her er jeg.

Her kan jeg være

i dette fanget

som holder meg,

mellom disse veggene

som støtter meg.

Her kan jeg åpne opp,

Her kan jeg hvile.

Gulvet bærer meg,

taket løfter meg oppover

På dette fanget

i denne armkroken

mellom disse ordene

kan tankene holde hverandre i hendene,

flette seg inn i hverandre

og åpne seg opp.

Som fugler kan de fly

fra benkeradene og oppover

i flokker og flokker

og fyller det store treet.

SAMLINGSBØNN

I noen av samlingsbønnene nedenfor er det angitt lesning av en person eller alle i fellesskap. Dette er veiledende. På de samlingsbønner hvor dette ikke er angitt er bønnenes avslutningsformel ikke tatt med. Se varianter av denne i utskrevet ordning, punkt 3. Inngangord.

Samlingsbønnene er inndelt i følgende avsnitt:

A. Mal for samlingsbønn	s.000
B. Bibeltekster som samlingsbønner	s.000
C. Allmenne Samlingsbønner	s.000
D. Allmenne samlingsbønner med DÅPSPÅMINNELSE	s.000
E. Samlingsbønner når det har skjedd ulykker eller katastrofer	s.000
F. Samlingsbønner på gudstjenester med fokus på barn	s.000

A. Mal for samlingsbønn

Menigheten kan velge en av bønnene nedenfor, en annen passende bønn, eller utforme sin egen samlingsbønn ved hjelp av denne malen.

Bønnen kan ha følgende struktur:

* Innledning som uttrykker noe om de forskjellige steder og sammenhenger vi kommer fra. Fokus i innledningen: ”Her er vi for Guds ansikt”

* Bønnen kan deretter understreke de grunnleggende relasjoner til Gud, til oss selv, til hverandre, til skaperverket.

* Den kan videre ha et preg av gudstjenestens spesielle fokus og tema og anspore til felles deltakelse i lovprisning, bønn og etterfølgelse.

B. Bibeltekster som samlingsbønner

Både i Salmenes bok og andre steder i Bibelen er det mange tekster som egner seg som samlingsbønner. Benytt et av disse eksemplene, eller finn en annen tekst som egner seg til den aktuelle gudstjeneste (i forhold til anledning, kirkeårstid eller tema)

1 (Salme 24, 1-2)

En leser:

Jorden og det som fyller den,
verden og de som bor i den,
alt hører Herren til.

For han har grunnlagt jorden på havet,
reist den over strømmene i dypet.

Vi ber i Jesu navn:

A: Lukk opp våre lepper, så vi sammen kan forkynne din ære. Amen.

2 (Sal 100)

En leser:

La hyllingsrop lyde for Herren, hele jorden!

Tjen Herren med glede,

kom fram for ham med fryd!

Kjenn at Herren er Gud!

Han har skapt oss, ikke vi selv,

til sitt folk og til den hjord han vokter.

Gå gjennom hans porter med takkesang,

inn i hans tempelgårder med lovsang.

Lov ham og pris hans navn!

For Herren er god, hans miskunn er evig,

hans trofasthet varer fra slekt til slekt.

Vi ber i Jesu navn:

Alle:

Lukk opp våre lepper, så vi sammen kan forkynne din ære. Amen.

C. Allmenne Samlingsbønner

1

En ber:

Store Gud, du som har skapt universet

og alt liv på jorden.

I ditt bilde skapte du oss,

vi tilhører deg

og er til for hverandre.

Alle:

Fyll oss med godhet,

la oss bli til velsignelse. Amen

2

Alle:

Jesus Kristus,

du som var i begynnelsen, gi oss liv,

du som alltid er, gi oss tro,

du som alltid blir, gi oss håp. Amen

3

M: Gud, la dette rommet vera stort nok

til å romma oss.

L: La det vera stort nok for liva våre

og for alt vi ber med oss.

M: La dette rommet vera høgt nok

til å romma oss.

L: La det vera høgt nok under taket

til ekkoet av liv
 og skrika frå levande barn.
 M: La dette rommet vera ope nok
 til å romma oss. (eventuelt: samla oss.)
 L: La det vera stille nok til tankane våre
 og til at me kan høyra deg.
 A: Amen

4
En ber:
 Gud, vi er kommet inn i dette ditt hellige hus
 for å ta imot det du vil gi oss.
 Lukk nå opp våre hjerter, så vi kan fornyes dag for dag
 i troen på deg.
 Gud, vi ber
Alle:
 i Jesu navn. Amen

5

Når det slik som i denne bønnen, benyttes ord fra en helt annen tid enn vår egen, kan årstall og øvrige kildeopplysninger skrives i gudstjenesteprogrammet.

Gud, gjør døren til dette hus vid nok til å kunne ta i mot
 alle som trenger menneskers kjærighet og fellesskap,
 og smal nok til å stenge ute misunnelse, hovmod og strid.
 Gjør denne terskel lav nok til ikke å bli
 en snublesten for barn eller søkende mennesker,
 men høy nok til å stå imot den ondes angrep.
 Gjør denne kirkes dør til ditt evige rikes port.

(Thomas Ken 1637-1711)

6

L: Gode Gud, vi løfter gleder fram for deg
 i takk og bøn.
 Stille, sitrande gleder,
 djupe, undrande gleder,
 og sterke, ville gleder .
 Gud, gjer oss sterke og glade
 A: Gud, gjer oss sterke og glade.

8

Alle:
 Gode Gud, vi er kommet til ditt hus for å møte deg.
 Takk for at du tar imot oss slik som vi er.
 Tilgi oss våre synder for Jesu skyld.
 Hjelp oss å leve i din tilgivelse så vi alltid, frimodige og trygge,

kan bekjenne at vi tilhører deg, Far, Sønn og Hellig Ånd.
Vi ber i Jesu navn. Amen.

D. Allmenne samlingsbønner med DÅPSPÅMINNELSE

1

Alle:

Evige miskunnsame Gud,
vi kjem til deg med vår takk.
Du tek imot oss i dåpen,
retteier oss ved ditt ord og
styrkjer oss i nattverden.
No kjem vi til deg med alt i våre liv, og ber:
Fyll oss med din Ande.
Gjer godt igjen det som er vondt.
Gje oss tru og von.
Lat oss alltid få høyra deg til.
Amen.

2 (Dåpspåminnelse / på gudstjenester uten dåp)

L: La oss be.

A: Engang ble vi båret til deg, Gud.

L: Du tok imot oss og gjorde oss til dine barn

A: Nå kommer vi selv.

L: Jesus Kristus, ta imot oss og bekreft oss som dine.

A: Her er vi sammen.

L: Hellige Ånd, preg våre liv med dåpens nåde.

A: i Jesu navn. Amen

E. Samlingsbønner når det har skjedd ulykker eller katastrofer

Når en ulykke eller katastrofe har rammet lokalsamfunnet, nasjonen eller et annet område i verden, kan det kjennes riktig, også å la menighetens hovedgudstjeneste bære preg av dette.

Det er viktig at dette gjøres nå ulykken og katastrofen er av en slik art at den berører hele menigheten i sterk grad, eller at alle har hørt nyheten om den og det kjennes riktig å nevne situasjonen allerede i begynnelsen av gudstjenesten.

Når ulykke og sorg angår en eller noen få i menigheten, er det mer naturlig å ta dette med i menighetens forbønn.

Et eller flere av disse bibelordene (1-3 nedenfor), eller andre passende bibelord, kan benyttes som samlingsbønn / klagebønn, som bes av en person. I stedet for eller sammen med bibelordene kan det velges ett eller flere velvalgte salmevers. (f.eks NoS 710, v.1 – Vi rekker våre hender frem)

Bønnen kan innledes med noen ord om den aktuelle ulykke/katastrofe. Deretter kan det sies: "Våre ord kommer til kort i møte med det ufattelige. La oss derfor hente ord fra Bibelen til vår klage og bønn:"

1

Fra dypet roper jeg til deg, Herre.

Herre, hør min røst!

Sal 130,1-2a

2

Forlat meg ikke, Herre!

Min Gud, vær ikke langt borte fra meg!

Skynd deg og kom meg til hjelp, Herre,

du som er min frelser!

Sal 38,22-23

3

Vær meg nådig, Gud,

Vær meg nådig!

For jeg tar min tilflukt til deg.

I skyggen av dine vinger

finner jeg ly til ulykken er over

Sal 57,2

Bønn nr 4 og 5 kan benyttes alene eller sammen med ett eller flere bønneord fra Bibelen (se ovenfor)

4

Du trofaste Gud,

vi påkaller deg på nødens dag.

Vi kommer for ditt ansikt

med vår fortvilelse og våre tårer.

Vær nær oss, Gud,

når vi er samlet

og ikke vet hvordan

vi skal bære sorgen.

5

Du som stilte stormen,

tal ditt mektige ord til oss

når angsten truer.

Gi oss fred i dag,

vår Skaper og Forløser.

Vis oss at du er Herre
over dødens krefter

F. Samlingsbønner på gudstjenester med fokus på barn

Det kan også velges passende samlingsbønner fra andre avsnitt til gudstjenester med fokus på barn.

A

Alle: Gud, takk for at du er midt i blant oss.
Du ser våre tanker og kjenner alle våre veier.
Omslutt oss på alle sider,
og hold oss i din hånd. Amen

C

Det første avsnittet i denne dåpspåminnelsen kan benyttes alene – eventuelt som veksellesning / veksellesang:

L: Trofaste Gud, du gir oss nytt liv i den hellige dåp. Vi blir merket med korsets tegn (+).
M: Vi er dine barn. Du elsker oss, Gud. Forny i dag vår tro og vår kjærlighet.

L: Trofaste Gud, du gir oss nytt liv i den hellige dåp.
Vi blir merket med korsets tegn (+). Vi er dine barn.
Du elsker oss, Gud. Forny i dag vår tro og vår kjærlighet.

Ministrant øser opp vann tre ganger fra døpefonten

L: Som regnbuen lyser dine løfter, Gud.
- et tegn på din pakt med hver levende skapning
Min: Vi kommer til deg med vår takk og vår sang.
M: Vi kommer til deg med vår takk og vår sang.
Min: Du er vårt håp.
M: Du er vårt håp.

L: Du reiste Jesus opp fra graven.
I dåpen reises vi opp til nytt liv med ham.
Min: Som regnbuen lyser dine løfter, Gud.
M: Som regnbuen lyser dine løfter, Gud.
Min: - et tegn på din pakt med hver levende skapning
M: - et tegn på din pakt med hver levende skapning

Dersom det ikke er dåp, avsluttes samlingsbønnen slik:

L: Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som i sin rike miskunn
har født oss på ny og gitt oss et levende håp
ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde.

KYRIE

A Kyrie eleison

I stedet for en av de to grunnformene for kyrie (se utskrevet ordning, punkt 5 Bønnerop Kyrie), kan andre kyrieomkvad og kyriesanger benyttes, både fra Salmebøkene og andre kilder. Her er noen eksempler:

Kyrie eleison, Gud vår Far, miskunne deg (NOS 938) (Egil Hovland 1971)

Kyrie eleison (NoS 939) (M 900 tallet)

Kyrie eleison (NoS 940) (Trond Kveno 1976)

Kyrie eleison (S97 153) (Fra middelalderen)

Kyrie eleison (S97 154) (Ukraina)

Kyrie, kyrie eleison (S97 155) (Taize)

Kyrie eleison (S97 156) (Ghana)

Kyrie eleison (S97 157) (Egil Hovland 1995)

Kyrie eleison (S97 270) (Halvdan Nedrejord 1993 – samisk)

- *Norsk tekst: Kyrie eleison. Herre Gud miskunne deg
Kriste elleison. Herre Krist miskunne deg
Kyrie eleison. Hellig Ånd miskunne deg*

Gud, forbarme deg (Syng håp 9 – Syria)

Herre, Herre, miskunne deg over oss (Syng håp 12 - Sør-Afrika)

Miskunne deg, Herre (Syng håp 13 – Pakistan)

B Kyrielitanier

Kyrielitani kan erstatte gudstjenestens kyrie og samlingsbønn

Kyrielitani kan benyttes enten her eller på forbønnens plass.

På dette sted i gudstjenesten har kyrielitaniet karakter av lovprisning og tilbedelse, samt at det kan uttrykke klage og rop fra mennesker i nød.

Se mer om kyrielitanier og samling av litanier som kan benyttes enten på dette sted i gudstjenesten, eller under gudstjenestens forbønn.

GLORIA

I stedet for de to varianter av gloria som står i utskrevet ordning (se punkt 6. Lovsang Gloria) ka andre gloria benyttes. Her er noen eksempler:

1

Gloria, gloria in excelsis Deo (S97 243 - Taize)

2

Salme som lovsang(*i tillegg til eller i stedet for "Ære være Gud i det høyeste..."*):

Lovsang IV i nåværende gudstjenestebok (Som laudamus: NoS 263/264, v.2-4

3

NoS 943 – Måne og Sol, evt. med innledningen: "Syng for Herren pris hans navn" – Egil Hovland (1974/1978)

L/F: Syng for Herren pris hans navn. Forkynn fra dag til dag hans frelse

M: Måne og sol, skyer og vind.....

LAUDAMUSTEKSTER

Dette er tekster som kan synges i forlengelse av "Ære være Gud..... som Gud har glede i"

Det vil bli satt melodi til en eller flere av tekstene

1

Lova vere Gud, vår skapar,
vi lovsyng deg med jubel.

Lova vere Jesus, vår frelsar,
vår pris skal stiga opp til deg.

Lova vere Anden, vår trøystar,
vi jublar over dine verk.

2

Halleluja pris vår Gud,
du som skapte himmelen og jorda,
vi prisar deg med jubel og med lovsong.

Lova vere Jesus Kristus,
du som sigra over døden.
Vi prisar deg med jubel og med lovsong."

Ære vere Heilaganden,

du som rettleiar og trøystar .
Vi prisar deg med jubel og med lovsong.

3

Treeinige Gud, vi jublar for deg.
Lova vere dine vegar, halleluja.

Gud vår skapar, vi jublar for deg.
Lova vere dine vegar, halleluja.

Jesus vår frelser , vi jublar for deg.
Lova vere dine vegar, halleluja.

Heilag Ande, vår hjelpar, vi jublar for deg.
Lova vere dine vegar, halleluja.

Innledningen kan gjentas:

Treeinige Gud, vi jublar for deg.
Vi hyllar deg, vi syng vårt halleluja.

SYNDSBEKJENNELSE

L og A er angitt i de syndbekjennelse hvor det er lagt opp til veksling mellom liturg og alle. I de andre avgjøres det lokalt hvorvidt syndbekjennelsen skal leses av en person eller av alle i fellesskap.

1

Gud, vær meg nådig!
 Jeg har syndet mot deg og sviktet min neste
 - med tanker og ord,
 med det jeg har gjort
 og med det jeg har forsømt.
 Tilgi meg mine synder for Jesu Kristi skyld.
 Skap i meg et rent hjerte,
 og gi meg kraft til nytt liv ved din Hellige Ånd.

2 (Salme 139,1-7;23-24)

Siste del av denne syndsbekjennelsen, versene 23-24, "Ransak meg Gud," kan også benyttes alene, eventuelt med innledende eller avsluttende løftesord, f.eks. disse: "Så høy som himmelen er over jorden, så stor er Herrens nåde mot dem som frykter ham. Så langt som øst er fra vest tar han våre synder bort fra oss." (Se flere løftesord nedenfor)

L: La oss med Salmenes bok bekjenne våre synder.

Herre, du ransaker meg og kjenner meg.
 Om jeg sitter eller står, så vet du det,
 langt borte fra merker du mine tanker.
 Om jeg går eller ligger, ser du det,
 du kjenner alle mine veier.
 Ja, før jeg har et ord på tungen,
 vet du det, Herre, fullt og helt.
 Bakfra og forfra omgir du meg,
 du har lagt din hånd på meg.
 Det er for underfullt til å skjønne,
 det er så høyt at jeg ikke kan fatte det.
 Hvor skal jeg gå bort fra din Ånd,
 hvor skal jeg flykte fra ditt åsyn?

A: Ransak meg, Gud, og kjenn mitt hjerte,
 prøv meg og kjenn mine tanker.
 Se om jeg er på den onde vei,
 og led meg på evighetens vei.

5

Gud, du som elsker oss uten forbehold,
 du som er kilden til liv og fellesskap,
 for deg bekjenner vi vår likegyldighet og delaktighet i det som ødelegger livet.

Her kan det være plass for aktualisering ut fra dagens tekster og tema – f.eks (til skaperverkets dag eller lignende):

Når isen smelter, når klimaet endres, når vann, luft og jord forurenses:

Tilgi oss vår skyld i Jesu Kristi navn.

6

Vi bekjenner for deg, hellige Gud,
 at vi ofte bare ser det vi vil se,
 og hører det vi vil høre.
 Tilgi oss når vi går forbi mennesker som trenger oss
 og ikke bryr oss om den nød og smerte
 som ikke rammer oss selv.

Tilgi vår forsømmelse
 når mennesker utsettes for diskriminering og fordømmelse.
 Hjelp oss å bruke våre krefter
 til å gi andre livsmot, fremtid og håp.

7.

Jeg bekjenner for Gud og dere alle
 at jeg har syndet i tanker, ord, gjerninger og forsømmelser.
 For Jesu Kristi skyld, tilgi meg mine synder. Amen

8 (Etter Matt 25, 35 ff)

L: Gud, vi hørte at du var sulten
 og vi delte ikke maten vår med deg.

A: Tilgi oss, Gud.

L: Vi hørte at du var tørst,
 og vi beholdt det vi hadde å drikke for oss selv.

A: Tilgi oss, Gud.

L: Vi så deg som en fremmed,
 og vi lukket våre dører og våre hjerter.

A: Tilgi oss, Gud.

L: Vi så deg uten klær,
 og vi var opptatt med våre egne klesvalg.

A: Tilgi oss, Gud.

L: Vi visste at du var syk,
og unngikk all kontakt med deg.

A: Tilgi oss, Gud.

L: Vi hørte at du satt i fengsel,
og vi lot som om vi ikke kjente deg.

A: Tilgi oss, Gud.

L: Du kom til oss igjen og igjen,
men vi var bare opptatt med oss selv.

A: Tilgi oss, Gud.

LØFTESORD

Ett av disse, eller et annet egnet løftesord, kan benyttes etter syndsbekjennelsen:

1

L: Guds ord sier: Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss våre synder og rensar oss fra all urett. (1 Joh 1,9)

2

Så høy som himmelen er over jorden, så stor er Herrens nåde mot dem som frykter ham.
Så langt som øst er fra vest tar han våre synder bort fra oss. (Salme 103,11-12)

3

L: Guds nåde og godhet er uendelig.
Han lar sitt ansikt lyse over oss
med tilgivelse, legedom og liv.

FORBØNN

Forbønn er inndelt i følgende avsnitt:

- A. Bønnesvar
- B. Mal for utforming av enkeltbønner
- C. Temaområder
 - 1. Disposisjon av temaområdene
 - 2. Eksempel på formulert forbønn, etter disposisjon for temaområder.
- D. Eksempler på forbønnsmal
- E. Forbønn med håndspåleggelse
- F. Ferdig formulerte bønner

A. Bønnesvar

I stedet for en av de fire grunnformene som står i utskrevet ordning (se punkt 15. Forbønn). Kan også andre bønnesvar benyttes. Her er noen eksempler:

1 (Syng håp 33 – Iver Kleive)

Hør vår bønn! Hør vår bønn! La ditt rike komme. La din vilje skje, Gud! Hør vår bønn!

Høyr vår bøn! Høyr vår bøn! Lat riket ditt koma, lat viljen din råda! Høyr vår bøn!

2 (S97 161 – Taize)

Å Gud, hør vår bønn, å, Gud, hør vår bønn. Når vi ber, gi oss svar.

Å Gud, hør vår bønn, å, Gud, hør vår bønn. Kom og vær du oss nær.

Å Gud, høyr vår bøn, å Gud, høyr vår bøn. Når vi bed, gjev oss svar.

Å Gud høyr vår bøn, å Gud, høyr vår bøn. Kom og ver du oss nær.

3 (Syng håp 29 – Zimbabwe)

Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud.

4 (Syng håp 30 – Iona)

Gud i din nåde, Gud i din nåde, hør vår bønn.

Flere kyrieomkvad som bønnesvar finnes i avsnittet Litanier (se s.000)

B. Mal for utforming av enkeltbønner

En forbønn vil normalt bestå av 3 – 5 ledd, avhengig av enkeltleddenes lengde.

Flere ledd kan benyttes dersom de er korte, med kort bønnesvar etter hvert ledd.

Hvert ledd i forbønnen kan disponeres slik:

1. Tiltaleord som kan varieres. Tradisjonelt bes til Gud som første person i guddommen. Trinitarisk tiltaleform kan benyttes (i bønne som helhet)
 - a. med nærmere beskrivelse av den man tiltaler: "..., du som..." eller ved et foranstilt adjektiv, "Gode Gud, Barmhjertige... etc
 - b. uten nærmere beskrivelse
2. Bønnens "tema" - det vi takker for / ber for/ ber om.
3. Det kan være stillhet etter den siste formulerte bønne. Evt. stillhet innledes med: "I stillhet vil vi nå legge frem for deg det hver og en av oss har på hjertet", eller en lignende formulering.
4. Avsluttende formulering lest eller sunget: Gud, vi ber deg, Dine barn ber deg, det ber vi deg om, Herre e.l. Formuleringen må bygge naturlig bro til menighetssvaret.

C. Temaområder

1. Disposisjon av temaområdene

Forbønner som utformes av flere i fellesskap, anbefales disponert etter disse fire temaområdene:

1. Guds skaperverk / verden
Miljø, naturvern, forvalterskap, de som har overordnet ansvar for samfunn, lokalt og internasjonalt, kongen (bør nevnes med navn) og hans hus, aktuelle kriser, utfordringer o.l.
2. Mennesker i nød
Ensomme, syke, fattige, forfulgte, mennesker utsatt for vold og overgrep, mennesker rammet av ulykker og katastrofer, kriser, krig og konflikter m.m
3. Kirken
Lokalmenighet, døpte, konfirmanter, barn og unge m.m. Den norske kirke, andre kirkesamfunn i Norge, den verdensvide kirke. Diakoni og misjon m.m.
4. Mennesker i fellesskap
Mennesker og fellesskapet i lokalsamfunnet. Barnehage, skole, institusjoner (syke/aldershjem o.l.) arbeidsplasser, familie, naboskap, mennesker som har bedt om forbønn m.m. Fellesskap med mennesker som bor langt unna.

Temaområdene kan både forenkles og utvides. Alt under hvert temaområde trenger ikke være med hver gang.

Under hvert temaområde (1-4) kan bønneemner med fokus på det nære og det fjerne være med. Det blir best dynamikk om en klarer å veve sammen det fjerne og nære perspektivet hele veien. Rekkefølgen mellom temaområdene kan endres – f.eks slik:

1. Kirken
2. Mennesker i fellesskap

3. Mennesker i nød
4. Guds skaperverk / verden

Forbønn for gudstjenestens takkeoffer tas inn under det tema som er naturlig.

2. Eksempel på formulert forbønn, etter disposisjon for temaområder.

Bønnen er en forenklet og tematisert versjon av forbønn nr. 6, "Omfattende formulert forbønn" (se s.000)

L er fortrinnsvis en bønneleder (menighetens diakon eller en annen medliturg)

Hvert bønneavsnitt kan leses av en eller flere gudstjenestedeltakere.

L: La oss vende oss til Gud i bønn

Evige Gud, vi takker og lovpriser deg, himmelens og jordens skaper.

Hjelp oss til å ta vare på ditt skaperverk og forvalte naturens resurser til beste for hverandre. Led jordens folk og nasjoner til å leve i fellesskap og fred.

Bevar kong Harald og hans hus og alle med lederansvar i vårt land og vår kommune.

Vi ber... (her kan tilføyes konkrete bønner relatert til tema "Guds skaperverk / verden")

Fri oss alle fra mistenksomhet og hang til prestisje, og hjelp oss å leve i fred og forsoning.

Gud, vi ber

M: *Bønnesvar*

Vær hos alle som lever i fattigdom og nød.

Vær vern og ly for alle som er på flukt fra krig og katastrofer.

Vi ber deg for det ufødte og det forsvarsløse liv.

Vi ber for syke og alle som trenger hjelp,

for mennesker som stenges ute fra fellesskap og tilhørighet.

Vi ber for alle som utsettes for overgrep.

Vi ber... (her kan tilføyes konkrete bønner relatert til tema "Mennesker i nød")

Gi oss tjenestens nådegave slik at vi kan lytte, lindre og lege.

Gud, vi ber

M: *Bønnesvar*

Vi ber for din kirke. Fyll den med din ånd og la den fornyes

gjennom Ordet og sakramentene. Vi ber for troens folk i alle land og kirker.

Vi ber for vår menighet, for våre gudstjenester og samvær,

for dem som ble døpt / skal døpes i dag (*den/de dømte nevnes med fornavn*),

for deres foreldre, faddere og andre som står dem nær.

Vi ber for våre konfirmanter, at de kan kjenne seg omsluttet av din kjærlighet og finne sin vei gjennom livet.

Vi ber... (her kan tilføyes konkrete bønner relatert til tema "Kirken")

Gi oss et åpent sinn i møte med mennesker av en annen tro eller overbevisning, så vi ikke fordømmer og taler usant om hverandre.

Gud, vi ber

M: *Bønnesvar*

Gode Gud, vi takker for de fellesskap vi tilhører, i menigheten, familien, vennekrets og lokalsamfunn.

Vi ber for våre barnehager og skoler.

Vi ber for bedrifter og arbeidsplasser her hvor vi bor,

og legger spesielt frem for deg de som ikke har et arbeid å gå til.

Vi ber... *(her kan tilføyes bønn for institusjoner i lokalsamfunnet, syke/aldershjem og lignende, vennsksrelasjoner til mennesker og prosjekter i andre land, og andre bønner relatert til tema "Mennesker i fellesskap")*

Vi ber for alles liv og hjem, at troskap og respekt preger vår omgang, våre ord og våre holdninger til hverandre.

Forbønnen kan avsluttes med

L: La oss i stillhet legge frem for Gud det hver og en av oss har på hjertet

L: Gud, vi ber

M: *Bønnesvar*

D. Eksempler på forbønnsmal

Ved lokalt utarbeidete forbønner vises til avsnittet Temaområder (C.1, s.000).

1. Forbønnsmal med presentasjon av forbønnsemner og stille bønn

Når denne bønnen forberedes, bør det gjøres tydelig at det skal formuleres bønneemner, ikke ferdige bønner.

Bønneemnene bør være korte og presis og på den måten angi retning og være til god hjelp for den enkeltes stille bønn.

Rekkefølgen på avsnittene kan endres, f.eks. ved at man begynner i det nære (avsnitt 4) og fortsetter med bønn for menighet og kirke (3), for mennesker i nød (2) og for skaperverket (1).

Her kan også nevnes tema det kan takkes for.

L er fortrinnsvis en "bønneleder (menighetens diakon eller en annen medliturg)

Hvert bønneavsnitt leses av en eller flere gudstjenestedeltakere. Bønneleder avslutter hvert avsnitt etter en passende tid til stille bønn.

1. La oss be for skaperverket.

Vi ber for/om:

Her kan tilføyes ett eller flere konkrete bønneemner relatert til overskriften.

Bønnestillhet

Gud, vi ber

M: *Bønnesvar*

2. La oss be for alle som lider nød.

Vi ber for/om:

Her kan tilføyes ett eller flere konkrete bønneemner relatert til overskriften.

Bønnestillhet

Gud, vi ber

M: *Bønnesvar*

3. La oss be for våre menigheter og kirken i verden

Vi ber for/om:

Her kan tilføyes ett eller flere konkrete bønneemner relatert til overskriften.

Bønnestillhet

Gud, vi ber

M: *Bønnesvar*

4. La oss be for oss som er samlet i kirken i dag og for mennesker vi tenker på.

Vi ber for/om:

Her kan tilføyes ett eller flere konkrete bønneemner relatert til overskriften.

Bønnestillhet

Gud, vi ber

M: *Bønnesvar*

2. Forbønnsmal med formulerte bøtter

Dette er en variant av den forrige malen (D.1), men her gis det rom for å utforme ferdige bøtter i stedet for bønneemner. Derfor er bønnestillheten tatt bort etter hver avsnitt og plassert helt til slutt som eget avsnitt.

Bønneemalen legger også opp til å formulere takkebøtter under hvert avsnitt.

Rekkefølgen på avsnittene kan endres, f.eks. ved at man begynner i det nære (avsnitt 4) og fortsetter med bønn for menighet og kirke (3), for mennesker i nød (2) og for skaperverket (1)

L er fortrinnsvis en "bønneleder" (menighetens diakon eller en annen medliturg)

Hvert bønneavsnitt leses av en eller flere gudstjenestedeltakere. Bønneleder avslutter bønne med passende tid til stille bønn

1. La oss be for skaperverket.

Evige Gud, vi takker og lovpriser deg, du som skapte himmel og jord og alt som rører seg, vi takker deg for....

Her tilføyes en eller flere konkrete takkebøtter relatert til overskriften

Vi ber for/om...

Her tilføyes en eller flere konkrete bøtter relatert til overskriften.

Gud, vi ber

M: *Forbønnsvar*

2. La oss be for alle som lider nød.

Barmhjertige frelser, du som ser verdens nød og kjente smerte og angst på din egen kropp, vi takker deg for....

Her tilføyes takkebøtter vedr. humanitært og kirkelig hjelpearbeid, egne prosjekt i menigheten o.l.

Vi takker for...

Her tilføyes en eller flere konkrete bøtter relatert til overskriften.

Vi ber for/om...

Gud, vi ber deg

M: *Bønnesvar*

3. La oss be for vår(e) menighet(er) og kirken i verden.

Gode Hellige Ånd, du som satte disiplenes hjerter i brann for evangeliet og ga oss kirken som hjem og tilflukt, vi takker deg for....

Her tilføyes en eller flere konkrete takkebønner relatert til overskriften

Vi ber for/om...

Her tilføyes en eller flere konkrete bønner relatert til overskriften.

Gud, vi ber

M: *Forbønns svar*

4. La oss be for oss som er samlet her i kirken og for mennesker vi tenker på.

Treenige Gud, du som er fellesskap og kjærlighet, vi takker deg for...

Her tilføyes en eller flere konkrete takkebønner relatert til overskriften

Vi ber for/om...

Her tilføyes en eller flere konkrete bønner relatert til overskriften.

Gud, vi ber

M: *Forbønns svar*

Forbønnen kan avsluttes med:

L: I Stillhet vil vi nå legge fram for deg det hver og en av oss har på hjertet.

Stille bønn

L: I dine barmhjertige hender, gode Gud, legger vi alt og alle vi nå har bedt for, ved din Sønn og vår bror, Jesus Kristus.

M: *Bønnesvar*

3. Forbønnsmal med utgangspunkt i en salme

Det utformes aktuelle bønner med utgangspunkt i versene som synges.

Også andre egnede salmer kan benyttes.

Ett og ett vers av salmen synges mellom bønnene. Bønnene kan bes av en eller flere.

L: La oss vende oss til Gud i bønn

A:

Vi rekker våre hender frem
som tomme skåler.

Kom til oss, Gud, og gi oss liv
fra kilder utenfor oss selv.

* Takkebønn for livet, fellesskapet, menigheten

* Bønn om å ta vare på skaperverket

A:

Alt godt, til vårt og andres vel,
er dine gaver.
I svakhet fremmer du ditt verk,
vår bare kvist skal skyte knopp!

* Takk og bønn for evt. dåpsbarn, foreldre, faddere

* Takk og bønn for familie og samliv, barn og unge

A:

Vi løfter våre hender opp
i bønn for verden.
La dem som lider, finne vern
mot kalde hjerters is og sne!

*Bønn for ensomme, syke, sørgende, mennesker som sliter med livet, som kjenner seg krenket og misbrukt

A:

La våre hendes nakne tre
få blomst og blader.
La våre liv få bære frukt
til legedom for andres sår!

* Bønn for fattige, flyktninger, offer for ulykker og katastrofer, krig og konflikter

A:

Vi venter, etter smertens vår,
din nådes sommer.
Og sorg og glede blir til vekst
med frukt vi ikke selv kan se.

L: I stillhet vil vi legger vi frem for deg det hver enkelt av oss har på hjertet.

stillhet

L: Gud, i tillit til din godhet legger vi alt i dine hender.

A:

Din nådes skaperverk skal skje
i tomme hender.

O Gud, all godhets giver: Kom,
ta bolig i vår fattigdom!

4. Forbønnsmal med bønner i fire himmelretninger

Denne malen kan bl.a. være aktuell på gudstjenester hvor det verdensvide perspektivet er i fokus – f.eks. i forbindelse med TV-innsamlingen, Nord-Sør søndag, Menneskerettighetssøndag, Skaperverkets dag o.l.

Forbønnen kan utarbeides i felleskap ved at man snakker sammen om aktuelle hendelser i den verdensvide sammenheng. Man kan ta for seg himmelretningene en etter en og formulere bønner i fellesskap ved hjelp av malen nedenfor. Det kan også formuleres takkebønner i ett eller flere avsnitt. I den siste bønningen er retningen mot hverandre. På denne måten forsøkes det å holde sammen bønningen for den fjerne verden og takk og bønn relatert til den virkelighet vi lever i.

Forbønn for gudstjenestens takkeoffer kan legges inn under den retning som kjennes naturlig.

L er fortrinnsvis en "bønneleder" (menighetens diakon eller en annen medliturg)

Hvert bønneavsnitt leses av en eller flere gudstjenestedeltakere, fortrinnsvis av dem som har vært med å utforme bønnene.

1. Øst

L: Vi vender oss mot øst og ber for våre søstre og brødre der.

Menigheten reiser seg og vender seg i den angitte himmelretning

Et lys mot øst kan tennes på lysglobe eller på et bord med fem "bønnelys"

Vi ber for/om...

Her tilføyes en eller flere konkrete bønner relatert til Øst

Gud, vi ber

Bønnesvar: Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud
eller et annet passende bønnesvar

2. Vest

L: Vi vender oss mot vest og ber for våre søstre og brødre der.

Menigheten vender seg i den angitte himmelretning

Et lys mot vest kan tennes på lysglobe eller på et bord med fem "bønnelys"

Vi ber for/om...

Her tilføyes en eller flere konkrete bønner relatert til Vest

Gud, vi ber

Bønnesvar: Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud
eller et annet passende bønnesvar

3. Sør

L: Vi vender oss mot sør og ber for våre søstre og brødre der.

Menigheten vender seg i den angitte himmelretning

Et lys mot sør kan tennes på lysglobe eller på et bord med fem ”bønnelys”

Vi ber for/om...

Her tilføyes en eller flere konkrete bønner relatert til Sør

Gud, vi ber

Bønnesvar: Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud
eller et annet passende bønnesvar

4. Nord

L: Vi vender oss mot nord og ber for våre søstre og brødre der

Menigheten vender seg i den angitte himmelretning

Et lys mot nord kan tennes på lysglobe eller på et bord med fem ”bønnelys”

Vi ber for/om...

Her tilføyes en eller flere konkrete bønner relatert til Nord

Gud, vi ber

Bønnesvar: Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud
eller et annet passende bønnesvar

5. Mot hverandre

L: Vi vender oss mot hverandre, og sammen med alle folkeslag takker vi og ber

Menigheten vender seg mot hverandre

Et lys kan tennes på lysglobe eller på et bord med fem ”bønnelys”

L: Gud, vi takker for..... og ber for/om

Her tilføyes en eller flere konkrete bønner relatert til overskriften

Gud, vi ber

Bønnesvar: Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud
eller et annet passende bønnesvar

5. Forbønnsmal med lystenning

Denne malen kan være aktuell bl.a. på gudstjenester hvor barn og unge (f.eks. konfirmanter) er med på å forberede og gjennomføre gudstjenesten.

Bønnen forberedes ved at man samtaler om hva man ønsker å takke for og be for/om på denne gudstjenesten. Velg 3 – 6 av bønneemnene og utform dem i henhold til malen nedenfor.

Evt. kan bønningen disponeres etter temaområdene (se avsnitt C.1. s.000)

Velg et bønneomkved mellom bønnene – evt. to bønner, deretter omkved etc.

L er fortrinnsvis en ”bønneleder” (menighetens diakon eller en annen medliturg)

Hvert bønneavsnitt leses av en eller flere gudstjenestedeltakere, fortrinnsvis av dem som har vært med å utforme bønnene.

Det kan være den som ber bønningen, eller en annen som tenner lys

Hvert av bønneavsnittene kan disponeres slik:

L: La oss vende oss til Gud i bønn

Vi tenner et lys for...

Et lys tennes på lysglobe eller et bord med bønnelys.

og takker / ber for / om...

Her kan tilføyes en eller flere bønner for det bønneemne lyset ble tent for

Her kan følge *Bønnestillhet*

Gud, vi ber

M: *Bønnesvar*

6. Mal for bønnevandring

Når en bønnevandring forberedes, må det tas hensyn til kirkerommet – hvor det kan plasseres stasjoner og hvilke muligheter det er for å bevege seg i rommet.

Det er fint å spre stasjonene over så store deler av kirkerommet som mulig. Sørg for at ikke for mye skjer fremme ved alteret – og la det være tilstrekkelig avstand mellom stasjonene, slik at det ikke virker forstyrrende.

Ikke velg flere stasjoner enn det er mulig å gjennomføre på en tilfredsstillende måte både i forhold til medarbeidere som skal betjene stasjonene, og i forhold til antall mennesker på gudstjenesten.

Bruk god tid til å forberede bønnevandringen sammen med alle medarbeiderne som skal være med.

Gi menigheten god informasjon på forhånd – ved innbydelse til gudstjenesten, i velkomstordene ved åpningen og/eller i det trykte gudstjenesteprogrammet.

Det må understrekes at vandringen er et tilbud, og at det også er helt legalt å sitte stille i benken.

Dersom det benyttes stasjon med mulighet for bønn med håndspåleggelse, se ”Forbønn med håndspåleggelse,” s.000

Bønnevandringen kan skje under gudstjenestens forbønn, samtidig med nattverdmåltidet, eller utvides til en vandregudstjeneste

Mulige stasjoner i bønnevandringen:

- Stille bønn ved alterringen – mulighet til å knele ned i bønn og ettertanke
- Personlig forbønn, evt. med håndspåleggelse – på et sted i rommet der det er mulig å være litt fortrolig.
- Velsignelse – den enkelte kan knele mens en medarbeider legger hånden på hodet og velsigner med en fast formulert velsignelse
- Dåpspåminnelse – ved døpefonten. Den enkelte blir tegnet med korsets tegn og hører et løftesord.
- Bønnekrukke – mulighet for å skrive bønnelapper. Evt. tegne bønner (for barn / også for voksne som lettere uttrykker seg med tegning enn med ord). Velg gjerne papir i forskjellige farger, med opplysning om at de som skriver på et bestemt farget ark, ønsker bønnene lest opp. Bønnene kan legges i krukker og bæres frem til alteret ved bønnevandringens avslutning.
- Lystenning – i lysglobe og evt. også et annet sted i rommet
- Skriftemål – de som ønsker å få tilsagt syndenes forlatelse, kan knele ned ved framsatts stoler og bekjenner sine synder i stillhet. Medarbeider legger hendene på den knelendes hode og framsier en fast formulert tilsigelse, for eksempel: ”Etter vår Herre Jesu Kristi ord og befaling, tilsier jeg deg alle dine synders nådige forlatelse, i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Han som begynte en god gjerning i dere, skal fullføre den helt til Jesu Kristi dag. Fred være med deg.”
- Fotvasking – eller håndvasking der hvor det oppleves riktigere. Dette er mest aktuelt på spesielle gudstjenestedager, for eksempel på skjærtorsdag.
- Andre elementer, f.eks knyttet til gudstjenestens tema. Stasjoner som gir informasjon om og hjelp til fordykning. Symbolhandlinger, formingsoppgaver og lignende knyttet til gudstjenestens tematikk.
- Kunstverk som sted for ettertanke og bønn. Gjerne installasjoner eller samtidskunst som man kan låne/leie av kunstnere.

Underveis i vandringen bør det være musikk, fortrinnsvis en veksling mellom instrumentalmusikk, evt. solosang og salmesang.

På gudstjenester uten nattverd kan bønnevandringen avsluttes med at man ber Fadervår som fellesbønn.

På gudstjenester hvor nattverd bønnevandringen skjer samtidig med nattverdmåltidet, avsluttes bønnevandringen etter at alle som ønsker det, har mottatt nattverden, og gudstjenesteleder vurderer at det er tid for å avslutte vandringen.

Da kan eventuelle bønnekrukker bæres frem og settes på alteret.

Deretter følger nattverdets tilsigelsesord. Etter det kan noen av bønnene leses (dersom det er opplyst om det på forhånd) – og det hele kan avsluttes med denne eller en annen passende bønn:

L: I dine barmhjertige hender, gode Gud, legger vi alt og alle vi nå har bedt for, ved din Sønn og vår bror, Jesus Kristus.

E. Forbønn med håndspåleggelse

Bønnene ved håndspåleggelse kan benyttes både under bønnevandring på hovedgudstjenesten, på spesielle forbønns-gudstjenester, under forbønn for den enkelte i kirkerommet, like før eller etter gudstjenesten, og også ellers utenom gudstjenesten når noen ber om forbønn.

Innledningsordene kan være:

L: De som ønsker forbønn med håndspåleggelse, kan komme frem til alterringen.

Enten

Må Gud gi deg (*navnet kan nevnes*) helse for kropp og sjel og nyskape deg ved troen til det liv som aldri forgår.

eller

Må den oppstandne Herre Jesus Kristus gi deg (*navnet kan nevnes*) fred, kraft og helse for kropp og sjel.

eller

Den levende Guds Ånd styrke deg og helbrede deg.
I Jesu navn. Amen.

eller andre egnete formuleringer

F. Ferdig formulerte forbønner

Også når det benyttes ferdig formulerte forbønner bør det gis plass til aktuelle bønneemner – bønn for dåpsbarn, gudstjenestens takkeoffer etc.

1.

Forbønn med bønnestillhet, syndsbekjennelse, korte forbønner og bønnesvar

Denne forbønnen kan benyttes både med den innledende syndsbekjennelsen og uten syndsbekjennelse som del av forbønnen. Det kan også velges en annen syndsbekjennelse enn den som er tatt med her. Men velg en som er kort og som passer til denne forbønnens korte og direkte bønnespråk.

L: La oss søke Guds nådige nærvær og ransake oss selv i stillhet

Liturgen kan knele under bønnestillhet og syndsbekjennelse. Også menigheten kan gis anledning til å knele.

Bønnestillhet

L: Gud vær meg nådig!

M: Tilgi meg mine synder for Jesus Kristi skyld.

Skap i meg et rent hjerte,

Og gi meg kraft til nytt liv ved din Hellige Ånd.

Liturgen reiser seg og sier eller synger, vendt mot menigheten:

L: Gud er midt i blant oss

M: I hans navn vil vi be.

L: For din kirke på jorden, for fellesskap mellom de troende, for Guds rikes komme i hele verden ber vi deg, Gud

M: *Bønnesvar (kort bønnesvar – lest eller sunget)*

L: For din kirke i vårt land, for oss som nå er samlet i bønn og tilbedelse, for alle dine tjenere og medarbeidere ber vi deg, Gud

M: *Bønnesvar (kort bønnesvar – lest eller sunget)*

L: Om vekst i troen gjennom Ord og Sakrament, om trofasthet i bønn, om tålmodighet og glede ber vi deg, Gud

M: *Bønnesvar (kort bønnesvar – lest eller sunget)*

L: Om frihet og fred i verden, om brød til de sultende, om rettferdighet for flyktninger og forfulgte, og om fellesskap over grensene ber vi deg, Gud

M: *Bønnesvar (kort bønnesvar – lest eller sunget)*

L: For alle syke og nedbrutte, for ensomme og forlatte, for alle i fristelse og fare ber vi deg, Gud

M: *Bønnesvar (kort bønnesvar – lest eller sunget)*

L: Om ditt nærvær i all nød, om din hjelp til å leve og tjene, om din velsignelse til å nå det evige liv ber vi deg, Gud

M: *Bønnesvar (kort bønnesvar – lest eller sunget)*

Evt. kan det følge bønnestillhet innledet med ordene:

I stillhet vil vi nå legge frem for deg det hver og en av oss har på hjertet

Bønnestillhet

L avslutter med:

Gud, vi ber deg

M: *Bønnesvar (kort bønnesvar – lest eller sunget)*

2

Forbønn med syndsbejennelse, på gudstjenester med fokus på barn og familier

Bønnene kan leses av tre forskjellige personer, gjerne av en voksen, ett barn og en ungdom.

Kjære Gud!

Du kjenner og elsker oss alle.

Alle er veldig mange, men du klarer å huske hvem vi er.

Ofte lever vi som om vi var de eneste i verden.

Tilgi oss og lær oss å tenke om jorden og alle som bor her slik du gjør det.

Gud, vi ber deg

M: Bønnesvar

Kjære Jesus!

Du vokste opp i en familie. Vi ber for våre hjem

– at troskap og varme kan prege måten vi er sammen på.

Du fikk venner du kunne glede deg med og gråte hos. Vi ber for våre venner

– at vi kan være til å stole på for hverandre.

Du tok imot barna og velsignet dem. Vi ber for alle barn i verden

– om håp og trøst til alle som er ensomme, syke eller redde.

Du viste at alle mennesker er viktige og verdifulle.

Vi ber for alle som lider under andres uforstand og ondskap

– at vi sammen står opp mot mobbing, undertrykkelse og urett.

Gud, vi ber deg

M: Bønnesvar

Gode Hellige Ånd!

Du har kalt oss til å være kirke i verden.

Takk for at vi får være søsken i samme tro.

Lær oss å fortelle om deg

med det vi gjør og det vi sier.

Vis oss veien du vil vi skal gå gjennom livet,

og gi oss kraft og frimodighet til å gå den.

Gud, vi ber deg

M: Bønnesvar

3

”Femtegnsbønnen” – forbønn med bevegelser, på gudstjenester med fokus på barn og familier

Dette er en kort versjon av ”femtegnsbønnen” som har sitt utspring i Døvekirken i Norge. Den er spesielt anvendelige på gudstjenester med mange barn, både som medvirkende og som menighet. Bønnen kan også benyttes som samlingsbønn ved begynnelsen av gudstjenesten.

Setningene er formulert slik at de fungerer godt som tegnspråk. Dette er en bønn som aktiviserer hele menigheten kroppslig. Derfor kan det være riktig å informere om at det er fritt for å delta i bevegelsene, eller la være.

I tillegg til bønnelederen er det en fordel med en gruppe barn og voksne som står foran menigheten og viser tegnene. De kan gjerne stå oppe ved alteret slik at de danner en halvsirkel, med bønnelederen i midten, med ansiktet vendt mot menigheten. De kan gjerne vise bevegelsene før alle deltar i bønnen. Alle gjør det første tegnet som er løftede hender. Når bønneleder ser at menigheten også har løftet hendene, begynner hun/han å be. Det er viktig at det blir gitt tid til at alle får gjort bevegelsene før liturgen ber. Det vil skape en god rytme mellom bevegelse og stillhet.

Bønnen kan avsluttes med en kort bønn for verden og kirken og/eller en egnet bønnsealme, f.eks. "Jeg folder mine hender små".

Løftede hender

L: Kjære Gud, du er hos oss.
Fyll oss med ditt lys.

Hendene i kryss foran brystet

L: Kjære Jesus, du går med oss.
Bevar oss i din fred.

Hendene mot hverandre foran brystet med fingertuppene opp

L: Kjære Gud, du ser oss.
Ta imot våre tanker og stille bønner.

Hendene strekt ut foran oss med håndflatene opp

L: Kjære Jesus, du tar våre hender i dine.
Led oss på din gode vei.

Vi holder i hendene til dem som sitter ved siden av oss.

L: Gode Hellige Ånd, takk for at vi ikke er alene,
hjelp oss å se hverandre med kjærighet.

4

Forbønn med korte bønner og varierte bønnesvar

Denne bønnen kan benyttes både på hovedgudstjenesten og spesielle forbønns-gudstjenester. Det kan gis anledning til personlig forbønn i etterkant av bønnen. De som ønsker det kan komme frem til alterringen og bli bedt for. Dersom bønn ved håndspåleggelse benyttes, se avsnitt E. Forbønn ved håndspåleggelse. Det kan spilles instrumentalmusikk under den personlige forbønningen.

L er fortrinnsvis en "bønneleder" (menighetens diakon eller en annen medliturg).

- L: Gud, vår skaper, du vil gi fred og frelse til alle mennesker.
 A: Vi lovpriser og tilber deg, Herre.
 L: Kristus, Guds sønn, du kom for at vi alle skulle ha liv og liv i overflod.
 A: Vi lovpriser og tilber deg, Herre.
 L: Hellige Ånd, du gjør våre kroppar til et tempel for ditt nærvær.
 A: Vi lovpriser og tilber deg, Herre.
 L: Hellige, treenige Gud, i deg er det vi lever, utfolder oss og er til.
 A: Vi lovpriser og tilber deg, Herre.
- L: Barmhjertige Gud, øs ut din helbredende nåde over alle syke og sårede.
 A: Hør oss, livets Gud.
 L: Gi alle ensomme, engstelige og nedtrykte en fornemmelse av ditt nærvær.
 A: Hør oss, livets Gud.
 L: Gi alle som lider, trøst og tålmodighet.
 A: Hør oss, livets Gud.
 L: Leg de brutte forbindelser, og gi oss evne til å gå videre i våre liv
 A: Hør oss, livets Gud.
 L: Vær støtte og vern for alle som søker din hjelp og løft opp alle som er bøyet ned av livets prøvelser.
 A: Hør oss, livets Gud.
 L: Gi alle døende fred og en verdig død og hold alle sørgende oppe ved din Hellige Ånds nåde og trøst.
 A: Hør oss, livets Gud.
 L: Gjør helt igjen alt som er ødelagt av menneskers synd, i våre liv, i vår nasjon og i hele verden.
 A: Hør oss, livets Gud.
- L: Gud din kjærlighet når ut til alle mennesker og alt som lever. Du er en Gud som gjør store under.
 A: Vi lovpriser og tilber deg, Herre.
 L: Hos deg er livets kilde
 A: I ditt lys ser vi lys.
 L: La oss være stille i bønn.

Stillhet

- L: Å Gud, vårt lys, ta imot ditt folks inderlige bønner. Se i barmhjertighet til oss og alle som ber om hjelp.
 A: Hør oss, livets Gud. Amen.

5**Forbønn etter ordning fra Taize**

Litani til "Å Gud, hør vår bønn" (bønnen kan synges)

L er fortrinnsvis en bønneleder, kantor eller en annen forsanger

1. L/F: La din fred lyse blant oss / og din kjærlighet befri oss./
Gi oss en sterk og utholdende tro,/ legg i våre hjerter en lengsel etter ditt rike./
Det ber vi deg om, Herre

Alle: Å Gud, hør vår bønn, å Gud, hør vår bønn. Når vi ber, gi oss svar.
Å Gud, hør vår bønn, å Gud, hør vår bønn. Kom og vær du oss nær.

2. L/F: At de som styrer i alle nasjoner må søke veier som leder oss til fred/ og at
menneskerettighetene overalt blir respektert./ Led din Kirke på evangeliets veg / og la din
Hellige Ånd bevare den trofast og varm.
Det ber vi deg om, Herre

Alle: Å Gud, hør vår bønn...

3. L/F: Lær oss å kjenne deg igjen i vår neste/ og fremfor alt i alle som lider./ Beskytt alle
flyktninger som er fordrevet fra sine hjem / og hjelp alle hjemløse til å få et sted å bo.
Det ber vi deg om, Herre

Alle: Å Gud, hør vår bønn...

4. L/F: Beskytt alle som på grunn av sin overbevisning sitter i fengsel / og særlig dem
som tortureres./ Bevar alle som mangler mat og klær / og lær oss som har overflod, å dele
med alle mennesker. Det ber vi deg om, Herre

Alle: Å Gud, hør vår bønn...

5. L/F: Kom til alle gamle og syke som er uten krefter,/ styrk deres tillit til din
kjærlighet./ Våk over våre familier og alle vi er glade i./ La oss snart få oppleve alle
kristnes synlige enhet. Det ber vi deg om, Herre

Alle: Å Gud, hør vår bønn...

6**Omfattende formulert forbønn**

Denne forbønnen kan brukes i sin helhet, men kan med fordel kortes ned, ved at noen ledd tas ut. Eventuelt kan deler av bønnen kombineres med lokalt utformede bønner.

L er fortrinnsvis en "bønneleder" (menighetens diakon eller en annen medliturg).
Bønneavsnittene kan leses av en eller flere representanter for menigheten.

L: La oss vende oss til Gud i bønn.

Evige Gud, vi takker og lovpriser deg,
himmelens og jordens skaper.
Hjelp oss til å ta vare på ditt skaperverk
og forvalte naturens resurser til beste for hverandre.
Led jordens folk og nasjoner til å leve
i fellesskap og fred.
La dialogen og samarbeidets ånd hvile over
forhandlinger og avgjørelser.
Gud, vi ber

M. Bønnesvar

Gi oss mot og kraft til å tale fredens sak.
Bevar kong Harald og hans hus og
alle med lederansvar i vårt land,
vår kommune og vår menighet.
Fri oss alle fra mistenksomhet og hang til prestisje,
og hjelp oss å leve i fred og forsoning.
Gud, vi ber

M. Bønnesvar

Vær hos alle som lever i fattigdom og nød.
Vær vern og ly for alle som er på flukt
fra krig og katastrofer.
Gi oss styrke og mot til å respektere
alle menneskers likeverd.
Hjelp oss til å se vårt ansvar der mennesker har mistet
grunnlaget for sin eksistens.
Gud, vi ber

M. Bønnesvar

Vi ber deg for det ufødte og det forsvarsløse liv.
Vi ber for syke og alle som trenger hjelp
for mennesker som stenges ute fra fellesskap og tilhørighet.
Vi ber for alle som utsettes for overgrep.
Gi oss tjenestens nådegave

slik at vi kan lytte, lindre og lege.

Gud, vi ber

M. Bønnesvar

Vi ber for din kirke.

Fyll den med din ånd og la den fornyes
gjennom Ordet og sakramentene.

Vi ber for troens folk i alle land og kirker.

Gi oss visdom som forvaltere av din store nåde og kjærighet.

Gi oss et åpent sinn i møte med mennesker

av en annen tro eller overbevisning,

så vi ikke fordømmer og taler usant om hverandre.

Gud, vi ber

M. Bønnesvar

Vi ber for vår menighet,

for våre gudstjenester og samvær,

for dem som ble døpt / skal døpes i dag (*den/de dømte nevnes med fornavn*),

for deres foreldre, faddere og andre som står dem nær.

Vi ber for våre konfirmanter, at de kan

kjenne seg omsluttet av din kjærighet og finne sin vei gjennom livet.

Vi ber for alles liv og hjem, at troskap og respekt preger vår omgang,

våre ord og våre holdninger til hverandre.

Gud, vi ber

M. Bønnesvar

Jesus Kristus,

Takk for din seier over ondskap og død.

La din kirke være et sted

hvor sorgen møter gleden, angsten møter freden,

ensomhet forvandles til fellesskap,

og hvor vi sammen priser din store omsorg

og nåde, i troen på det evige liv.

Gud, vi ber

M. Bønnesvar

Vi ber for..... (*her kan det legges inn aktuelle bønner*)

og/ eller forbønnen kan avsluttes med

L: La oss i stillhet legge frem for Gud det hver og en av oss har på hjertet

Gud, vi ber

M. Bønnesvar

7

Omfattende formulert forbønn, med varierende bønnesvar

L er fortrinnsvis en "bønneleder" (menighetens diakon eller en annen medliturg).

L: Lat oss koma fram for Gud i bøn.

A: Vi kjem fram for deg, Gud

L: Vi kjem fram for deg heilage, treeinige Gud,
du som er, du som var og blir,
du som møter oss lik den gode mor,
den gode far, den gode venn.

A: Amen

L: Lat oss be for våre liv og vår tru.

A: Gud, kom til oss.

L: Kom oss nær, så vi får kjenna at du er verkeleg i våre liv.
Rør oss med ditt nærvær.
Gje våre liv ei retning og ei meining.
Lyft kvar enkelt av oss inn i ditt bilete.
Redd oss frå vondskapens makt.
Lat det som er sundbrote, bli heilt.
Frels oss du inn til deg.

A: Gud, hjelp oss.

L: For din kyrkjelyd på denne staden, og alle stader ber vi.

Velsign dette huset her vi samlast, klokkene som kallar,
dette rommet og alt som dette rommet er.

Velsign alle som kjem hit.

Møt oss i våre lengslar og våre håp, i vår glede og vår jubel,
i vår sorg og vår fortviling, i alle våre spørsmål.

Ver med dei som ikkje er her,
alle som eg skapte av deg og til deg.

Møt du alle der dei er, dei vi held av, dei vi kjenner
og dei vi ikkje kjenner.

A: Gud, møt oss alle.

L: Styrk og hald oppe vår (kyrkjelyd og vår) kyrkje
og alle som har ansvar og oppgåver blant oss.
Lat dei få fridom til å vitna om deg.
Ver med alle truande over alt der ditt namn blir påkalla.
Hjelp dei som blir forfølgde for si tru og for sitt samvits skuld.
Ver nær i heile di kyrkje på jord,
med din nåde og med ditt oppdrag.
Lær oss som sysken å rekka kvarandre hendene,
gleda oss over mangfaldet og vera eitt i deg.

A: Gje oss din fred.

L: Vi ber for vår jord og vår heim i verda,
for alle menneske i denne bygda(byen) ber vi,
for alle i dette landet,
og rundt om på heile vår jord.
Ver nær i heimane. Ver nær i venskap, i naboskap.
Vis deg i din kjærleik,
og lat oss få elska kvarandre som du har elska oss.
Styrk alle i sine yrke og sitt arbeid:
Dei som arbeider med sine hender, med sine tankar og idear,
dei som er ved maskinar og skjermar,
dei som er bak ratt, på land, til sjøs og i lufta,
dei som arbeider med dyr og vekster,
dei som organiserer, dei som pleier og gjev omsorg,
dei som ordnar, styrer og forvaltar.
Styrk alle i si teneste.
Ver hos oss i vår fritid og i alle våre samvær,
på våre reiser, i leik og idrett.
Gje oss glade stunder og gode opplevingar.
Lat naturens rikdom gje oss kvile og nye krefter.

A: Gje oss din fred.

L: Ver med alle som fell utanfor,
alle som ikkje har arbeid,
alle som er einsame.
Ver hos alle som er sjuke, alle som kjenner smerte,
dei som er i fengsel,
dei som svelt og manglar mat og drikke,
alle som er i naud og fare,
alle som er ramma av katastrofar,
alle dei minste, alle barn som har det vondt.

Vis deg der det er krig og konflikt. Vis din fred.
Ver hos alle som lid urett og er undertrykte.
Lær dei styrande å møtast og einast.
Ver med alle som må kjempa for rettferd og fred.

Hald di hand over vår klode, med mangfald av liv og ressursar.
Gi oss fornuft og styrke til å handla rett og forvalta rett.
Lær oss å sjå all skapning som din skapning.

A: Herre, gje oss fred.

L: Gud, vis oss alle din veg.
Lat oss få vera trufaste i all vår gjerning.
Lat oss få overgje våre dagar til kvarandre og til deg.
Og når vår vandring er over,
lat oss få overgje vårt liv og vår framtid i dine hender.

A: Gud, hjelp oss.

L: Vi kjem fram for deg heilage, treeinige Gud,
du som er,
du som var og blir,
du som møter oss lik den gode mor,
den gode far, den gode venn

Sigeren er din og og makta og æra i all æve.

A: Amen

LITANIER

Et litani er en spesiell bønneform som består av korte bønnerop, som regel ikke mer enn en setning, som veskler med fast menighetssvar. Det finnes en rekke ferdig utskrevne litanier, men det er også enkelt å lage nye bønnerop, enten som selvstendige bønner, eller i kombinasjon med et ferdig litani. Menighetssvaret kan være ”kyrie eleison”. Derfor kalles bønneren gjerne ”kyrielitani”. Men det kan også være andre svar, for eksempel ”Herre, miskunne deg” eller ”Gud, hør vår bønn”.

Litani kan benyttes både i gudstjenestens samlingsdel og i forbønnsdelen.

Mens det i samlingsdelen har karakter av lovprisning og tilbedelse og også kan uttrykke nød og skaperverket og mennesker i nød, vil litaniet i forbønnsdelen ha en tydelig karakter av forbønn.

Det anbefales ikke kyrielitani på begge steder i gudstjenesten på samme gudstjeneste.

Kyrielitaniet i samlingsdelen bør ikke være for langt, og kan gjerne gis en trinitarisk form, det vil si at det legges til et eller to bønnerop for hvert av de tre leddene i kyrie.

Litani som forbønn kan være mer omfattende. Formen med mange korte bønnerop og menighetssvar kan gi en meditativ bønn.

Litani som forbønn kan benyttes i hele kirkeåret, men anbefales særskilt i fastetiden. Dersom man i fastetiden velger en annen forbønn enn et litani, anbefales et kyrieomkved som bønnesvar.

Eksempler på kyrielitanier som særlig egner seg for samlingsdelen er nedenfor merket med en *.

De følgende, eller andre, litanier, kan benyttes:

1

Mal for utforming av kyrielitani *

I fellesskap kan en gruppe personer utforme et kyrielitani til en bestemt gudstjeneste. Dette kan være særlig egnet på gudstjenester hvor unge er involvert i forberedelse og gjennomføring av gudstjenesten, på temagudstjenester i tilknytning til Skaperverkets dag, Nord Sør søndag, Menneskerettighets søndag o.l. Formuler noen ”rop” og velg et kort kyrieomkved (gjærne treleddet) som synges mellom ropene. Ropene kan utformes som korte fortellinger, vitnesbyrd, eller andre former for konkrete utsagn på vegne av dem som klager sin nød.

Ropene kan utføres fra forskjellige steder i kirkerommet. De kan også uttrykkes ved drama, dans, bilder og lignende.

Her følger et eksempel på et lokalt utarbeidet kyrielitani (fra en ”Ung messe”). Kyrieomkvedet er hentet fra Syng håp nr. 12 (Sør Afrika). Det kan byttes ut med andre korte kyrieomkved.

Det anbefales at de konkrete ropene som gjengis her, byttes ut med noen som utformes lokalt, enten i den form som disse ropene har, eller på en helt annen måte.

En ”roper”:

Mange barn og unge mobbes her hvor vi bor. Mange utsettes for overgrep. Det er urettferdig. Hør oss, når vi roper, Gud, og vis oss hva vi kan gjøre

L synger: Herre, Herre, miskunne deg over oss.

A synger: Herre, Herre, miskunne deg over oss.

En roper:

Mange mennesker i verden lever i fattigdom og nød, mens andre lever i velstand og luksus. Det er urettferdig. Hør oss når vi roper, Gud, og vis oss hva vi kan gjøre

L *synger*: Herre, Jesus Krist, miskunne deg over oss.

A *synger*: Herre, Jesus Krist, miskunne deg over oss.

En roper:

Miljø ødelegges og klima endres. Det er de fattigste i verden det går verst ut over. Stadig flere mennesker utsettes for ekstrem tørke eller flom og voldsomt uvær. Det er urettferdig. Hør oss når vi roper, Gud, og vis oss hva vi kan gjøre.

L *synger*: Herre, Herre, miskunne deg over oss.

A *synger*: Herre, Herre, miskunne deg over oss.

2

Jesus Kristus, du evig strålende morgensol *

L: Jesus Kristus, du evig strålende morgensol, gi oss lys og kjærlighet

A: Herre, miskunne deg *eller* Kyrie eleison

L: Du levende vei til livet, gi oss mot og tro

A: Herre, miskunne deg *eller* Kyrie eleison

L: Du åpne port til salighet, gi oss håp og glede

A: Herre, miskunne deg *eller* Kyrie eleison

(Bearbeidet etter Den svensk Psalmboken 695:3 / 695:4. Vurdere ny melodi?)

3

Litani (NoS 941)*

F Herre Jesus, du er vår fred.

A Kyrie eleison.

F Du fører sammen det som var adskilt.

A Kyrie eleison.

F Du bringer oss det glade budskap.

A Kyrie eleison.

F Du gir oss syndenes forlatelse.

A Kriste eleison.

F Du har vunnet over døden.

A Kriste eleison.

F Du gir oss nytt liv.

A Kriste eleison.

F Du som sitter ved Faderens høyre,

A Kyrie eleison,
F du skal komme igjen i herlighet.
A Kyrie eleison.
F Du samler dine troende i Faderens rike.
A Kyrie eleison.

4

Fredslitaniet (NoS 952 / 953)

Det kan bes en kort bønn med aktuelle bønne emner etter dette litaniet. Eventuelt kan de avsluttes med ”La oss i stillhet legge frem for Gud det hver og en av oss har på hjertet.”

Litaniets tekst kan også danne mønster for utforming av aktuelle bønner, som kan erstatte enkelte eller alle bønnene.

F Vi ber om velsignelse
P Velsignet være ditt rike, Fader, Sønn og Hellig Ånd, nå og alltid og i evighet.

Litaniet kan eventuelt begynne her:

F La oss be i fred til Herren.
A Herre, miskunne deg / Kyrie eleison
F Om fred fra det høye og frelse for vår sjel,
 la oss be til Herren.
A Herre, miskunne deg / Kyrie eleison
F Om fred i hele verden, om samhold i Guds hellige kirke, og om alles enhet,
 la oss be til Herren.
A Herre, miskunne deg / Kyrie eleison
F For dette hellige hus og for dem som trer inn i det med tro, ærbødighet og gudsfrykt,
 la oss be til Herren.
A Herre, miskunne deg / Kyrie eleison
F For hele Guds folk, for alle vår kirkes tjenere, for våre prester og vår biskop,
 la oss be til Herren.
A Herre, miskunne deg / Kyrie eleison
F For denne by/bygd og for alle land og steder, og for de troende som bor der,
 la oss be til Herren.
A Herre, miskunne deg / Kyrie eleison
F Om tjenlig vær, om rikelig grøde på jorden og om fredelige tider,
 la oss be til Herren.
A Herre, miskunne deg / Kyrie eleison
F For dem som ferdes til sjøs, på land og i luften,
 for de syke og for dem som lider, for fanger og deres frelse,
 la oss be til Herren.
A Herre, miskunne deg / Kyrie eleison
F At vi må bli befridd fra all trengsel, vrede, nød og fare,
 la oss be til Herren.
A Herre, miskunne deg / Kyrie eleison
F Hjelp oss, frels oss, miskunn deg over oss, og vern oss, Herre, i din nåde.
A Herre, miskunne deg / Kyrie eleison
F La oss komme dem i hu som var tro like til døden,

så vi overgir oss selv og hverandre og våre liv til Herren Jesus Kristus.

A Ja, til deg, vår Herre.

P For seieren, æren og makten tilhører deg,
Fader, Sønn og Hellig Ånd, nå og alltid og i evighet.

A Amen / Amen, amen, amen.

6

Litaniet NoS 951

Dette mest tradisjonelle litaniet i vår kirke ble utformet av Martin Luther, på grunnlag av det middelalderiske helgenlitaniet. Lenge var dette det eneste litaniet. Det ble derfor omtalt i bestemt form, og det har særlig vært knyttet til fastetiden og Bots- og bededag.

Menigheten kan synge hele vers 2 og 8.

På gudstjenester med nattverd kan det avsluttende "O du Guds Lam" utelates i litaniet

1

A Kyrie eleison, Gud Fader, miskunne deg.

Kriste eleison, Herre Krist, miskunne deg.

Kyrie eleison, Hellig Ånd, miskunne deg.

2

F (A) Gud, vår Far i himmelen,

A miskunne deg over oss.

F (A) Herre Jesus, verden

s Frelser,

A miskunne deg over oss.

F (A) Hellig Ånd, vår trøster,

A miskunne deg over oss.

3

F Fra alle synder, fra all villfarelse, fra alt det som ondt er,

A fri oss, kjære Herre Gud.

4

F Fra en ond og brå død, fra krig og undertrykkelse,

fra ulykker og ødeleggelse,

A fri oss, kjære Herre Gud.

F Fra den evige død,

A fri oss, kjære Herre Gud.

5

F For Kristi hellige fødsels skyld, for hans kors og hans død,

for hans seierrike oppstandelse og himmelfart,

i vår lykkes tid, i vår sorg og vår nød,

i vår siste time og på dommens dag,

A hjelp oss, kjære Herre Gud.

6

F Styr og led din hellige kristne kirke,
og la den forenes i din sannhet.

Gi kirken tjenere som holder fast på ditt ord.

Bevar oss fra vrang lære og død tro.

A Hør oss, kjære Herre Gud.

F Styrk vår menighet med din Ånd og kraft.

Kall de frafalne tilbake, og la ditt ord ha fremgang på jorden.

A Hør oss, kjære Herre Gud.

7

F Gi fred og samhold i alle land. Vern vårt folk og vår konge.

Bevar vår jord og velsign vårt arbeid.

A Hør oss, kjære Herre Gud.

F Kom dem til hjelp som er i nød og fare.

Gjør vel mot dem som gjør ondt mot oss.

Miskunn deg over alle mennesker.

A Hør oss, kjære Herre Gud.

F Jesus Kristus, Guds Sønn.

A Herre, ta imot vår bønn.

8

F (A) O du Guds Lam, som bar all verdens synder,

A miskunne deg over oss.

F (A) O du Guds Lam, som bar all verdens synder,

A miskunne deg over oss.

9

F (A) O du Guds Lam, som bar all verdens synder,

A gi oss din fred.

A Å Herre, hør vår bønn, og la vårt rop komme til deg. Amen.

PREFASJON

Prefasjoner for kirkeåret

Kirkeårsprefasjonene (se under) lar seg kombinere med bønnene A, E, F, G og H.

De øvrige nattverdbønnene har faste prefasjoner som er tett knyttet til strukturen i bønnen for øvrig, se Nattverdbønn B, C og D..

Dersom nattverdbønn F, G og H benyttes på gudstjenester for særskilte målgrupper, kan innledende lovprisning utgå og Hellig, hellig benyttes i friere gjendiktninger. Det forutsettes at innledende lovprisning utgjør en del av nattverdbønnen når den brukes ved menighetens hovedgudstjeneste.

Advent

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som du sendte til frelse for verden for å oppfylle de løfter du gav folket gjennom profetene. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

eller

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre. Da tiden var inne, kom han til verden og brakte lys inn i vårt mørke. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Jul og Maria budskapsdag

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som i denne hellige natt/for vår skyld ble menneske for at vi skulle bli dine barn, frelst ut av mørket og inn i ditt underfulle lys. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

eller

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre. I ham har du gitt deg til kjenne og latt oss se din frelse med egne øyne. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen

og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Åpenbaringstiden

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som åpenbarte din herlighet for verden, så den som følger ham ikke skal vandre i mørket, men ha lys og evig liv. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

eller

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre. Da han levde på jorden, delte han våre kår og hjalp dem som var i nød og fare. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Faste

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som overvant alle fristelser og er vår klippe i kampen mot det onde. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

eller

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre. I sin lidelse viste han oss ydmykhetens storhet og enkelhetens styrke. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Påske

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre. Han er det rette påskelam, som har båret verdens synder, og ved sin oppstandelse har han seiret over døden. Ved ham lovsynger englene

din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

eller

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre. Ved sin seier over døden på korsets tre har han fornyet sitt skaperverk og gitt oss nytt håp for verden. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Kristi himmelfartsdag og søndag før pinse

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som har makt over himmel og jord og er med oss alle dager inntil verdens ende. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Pinse

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre, for han troner ved din høyre hånd og har sendt Den Hellige Ånd over sine vitner, så ditt folk kan juble av glede og forkynne dine store gjerninger på mange tungemål. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

eller

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre. Han utøste sin ånd over menneskene og ga oss tegn og løfter om underfulle gjerninger på jorden. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Treenighetstiden

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som du sendte til frelse for verden, for at vi ved hans død skulle få tilgivelse for syndene og ved hans oppstandelse vinne det evige liv.

Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

eller

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre. Han er det levende brød som kommer ned fra himmelen og gir verden liv, så den som kommer til ham, ikke skal hunge, og den som tror på ham, aldri skal tørste. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Eller (kortere form)

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Allehelgensdag, martyrdager

I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige og nådige Gud, ved Jesus Kristus, vår Herre. Han som var lys og veiledning for alle dine hellige som har fullført løpet og bevart troen. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

EUKARISTIBØNN

Eukaristibønn A

Innledende lovprisning

L **messer eller fremsier kirkeårets prefasjon**

Hellig, hellig, hellig

Nattverdbønn forts.

L Vi priser deg, hellige Gud, himmelens og jordens Skaper, du som har elsket verden og gitt din Sønn, Jesus Kristus, for at han skulle frelse oss fra synd og død og vinne deg et hellig folk.

Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av det. Dette begeret er den nye pakt i mitt blod som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Kantor/forsanger eller liturg Stort er troens mysterium

M Deg være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden

L Nådige Gud, vi feirer dette måltid til minne om ham som led og døde for oss, i troen på hans seierrike oppstandelse og i forventning om hans gjenkomst i herlighet.

Vi ber deg: Send din Ånd over oss, slik at vi i tro kan ta imot nattverdens gave. Fyll oss med din kjærlighet; gi oss å elske hverandre som du har elsket oss, og la oss en gang samles hos deg i ditt fullendte rike.

A: Fader vår / Vår Far...

Eukaristibønn B

Innledende lovprisning.

L **messer eller fremsier**: Vi takker deg, hellige Gud, ved din Sønn Jesus Kristus. Han er ditt evige Ord, og ved dette Ord skapte du alt. Da tiden var inne, sendte du ham til verden som frelser og befrier. For dette priser vi deg sammen med englene og alle dine hellige i himmelen og på jorden

Hellig, hellig, hellig

Nattverdbønn forts.

L Vi lover deg, Gud, og takker deg for din Sønn Jesus Kristus. Ved Åndens kraft ble han født av jomfru Maria, levde under de samme kår som oss og endte sitt liv ved å strekke ut sine hender på korsets tre. Slik utslettet han døden, brøt ondskapens lenker og åpenbarte oppstandelsen.

I den natt da Jesus overga seg til lidelsen, tok han et brød, takket, brøt det, ga disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av det. Dette begeret er den nye pakt i mitt blod som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg

Med hans lidelse og død for våre øyne bringer vi fram for deg disse gaver. Vi ber deg: Send din Hellige Ånd over dem, slik at de for oss kan bli livets brød og frelsens kalk. La alle som får del i dem, forenes til ett.

Fyll oss med din Ånd og stadfest oss i sannheten, slik at vi kan prise deg og leve til din ære. Sammen med din Sønn ber vi

A: Fader vår / Vår Far...

Euvaristibønn C

Innledende lovprisning

L **messer eller fremsier** Vi lovpriser deg, evige Gud, for at du har skapt lys over jorden og liv under himmelen. Du dannet også mennesket i ditt eget bilde og skjenket oss paradisetts gleder. For dette gir vi deg ære sammen med hele ditt skaperverk. Sammen med de himmelske herskarene synger vi med jubel og lovsang:

Hellig, hellig, hellig

Nattverdbønn forts.

L Hellig og barmhjertig er du, Gud, som rår over alt du har skapt. Da Adam og Eva falt fra deg, vendte du deg ikke fra dem. Til Abrahams og Saras ætt ga du løftet om å velsigne alle folkeslag. Du befrikk ditt folk fra trelldom og ga det nytt håp gjennom profetene. Da tiden var inne, sendte du din Sønn for å gjenopprette skaperverket og fornye oss i ditt bilde. Han ble født av en kvinne og ga oss barnekår hos deg. Mens han levde sammen med oss, forklynte han gledens budskap for de fattige, befrikk de undertrykte og mettete de sultne før han gikk inn i den livgivende død på korset.

Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, gav dem og sa: Drikk alle av det. Dette begeret er den nye pakt i mitt blod som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg

Kantor/forsanger eller liturg Stort er troens mysterium:

M Deg være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden

L Vi feirer dette måltid til minne om ham som overvant dødens makt og er blitt livets brød for oss. I troen på hans oppstandelse venter vi på at han skal komme igjen og holde sitt store gjestebud sammen med sitt folk.

All godhets og visdoms kilde, vi ber deg: Send din Ånd over disse gaver, slik at vi gjennom dem får del i Jesu frelsende gjerning. La din livgivende Ånd som alltid våker over skaperverket, virke i oss.

M *kan si* Deg, Gud, vil vi prise nå og til evig tid ved Jesus Kristus i din hellige Ånd. Amen.

A: Fader vår / Vår Far...

Eukaristibønn D

Innledende lovprisning

L **messer eller fremsier** :Hellige Gud, din nåde er uten ende og ditt rike varer evig. Himlene forteller om din herlighet og jorden vitner om dine hendes verk. Du nevner oss alle ved navn, så vi skal tilhøre deg. Sammen med de troende gjennom alle tider og med de himmelske herskare vil vi prise ditt hellige navn.

Hellig, hellig, hellig

Nattverdbønn forts.

L Hellig er du Gud, livets kilde og lengselens mål. Gjennom Abrahams og Saras ætt lovet du å velsigne alle folkeslag. Du ledet ditt folk fra trelldom til frihet, og fornyet ditt løfte gjennom profetene. Da tiden var inne, sendte du din Sønn, han som i ord og gjerning forkynte ditt rike like inn i døden.

I den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av den. Dette begeret er den nye

pakt i mitt blod som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Kor/forsanger eller liturg Stort er troens mysterium

M Din død forkynner vi, og din oppstandelse lovpriser vi inntil du kommer i herlighet.

L Barmhjertige Gud, idet vi minnes Jesu lidelse og død, ber vi deg: Vær nær hos alle som hungre og tørster etter rettferdighet. Fyll oss og hele skaperverket med din Ånd. Gi oss kraft til å forkynne ditt rike for alle folkeslag. Forén vår bønn med bønnene fra de troende gjennom alle tider, inntil Jesus Kristus, som alltid ber for oss, kommer igjen i herlighet.

L **kan si** Ved Ham, i Ham og i samfunn med Den Hellige Ånd skal du ha ære, allmektige Gud, nå og til evig tid.

M Amen.

A: Fader vår / Vår Far...

Eukaristibønn E

Innledende lovprisning

L **messer eller fremsier kirkeårets prefasjon, eller følgende:**

Vi lover deg, himmelens og jordens Gud, du om gir deg til kjenne for oss i skaperverket, og har gitt oss din Sønn som et bilde på deg. Ved ham lovsynger englene din herlighet og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende syng:

Hellig, hellig, hellig

Nattverdbønn forts.

L Vi takker deg, all godhets kilde, for at du har talt til oss gjennom profetene og gitt oss et løfte om frelse og befrielse. Da tiden var inne, lot du din Sønn leve som en bror sammen med oss, før han ble korsfestet og sto opp fra de døde. Nå ber vi deg: Åpne våre øyne så vi kan kjenne Kristus igjen.

Mens de satt til bords, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, gav dem og sa: Drikk alle av den. Dette begeret er den nye pakt i mitt blod som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

L Kristus, la oss få se deg i brødets og vinens skikkelse

M Og gi oss brennende hjerter

L Fyll oss med din Ånd, og bli hos oss når vi ikke ser deg. Hjelp oss å gjenkjenne deg i alle som sulter og tørster, og gi oss en gang en ny himmel og en ny jord hvor sorg og smerte har veket for jubel og lovsang.

M Amen.

A: Fader vår / Vår Far...

Eukaristibønn F

Innledende lovprisning

L **messer eller fremsier kirkeårets prefasjon, side 6-7**

eller

L Vi takker deg, gode Gud, fordi du holder himmel og jord i dine hender. Sammen med englene og din menighet i himmelen og på jorden lovpriser vi ditt hellige navn:

Kan utgå ved andre gudstjenester enn menighetens hovedgudstjeneste

Hellig, hellig, hellig eller en variant av denne

Nattverdbønn forts.

L Hellige Gud, du har skapt oss i ditt bilde og gitt oss livet i gave. Vi takker deg for dåpen, der vi blir født på ny, og nattverden der du samler oss som din familie. Vi ber deg: Send din Ånd over oss og dine gaver.

Vår Herre Jesus Kristus i den natt da ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis!. Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av den. Dette begeret er den nye pakt i mitt blod som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Et eller flere barn kan her si

Vi er ikke alene. Jesus er sammen med oss.

L Gud, ta oss alle i din favn, slik en kjærlig mor samler sine barn om seg. La den dag komme da de små blir opphøyet og de sultne blir mett med gode gaver.

I forlengelsen kan et Hallelujavers eller lignende synges

L eller et eller flere barn Sammen med alle dine barn ber vi den bønne din Sønn har lært oss:

A: Fader vår / Vår Far...

Eukaristibønn G

Innledende lovprisning

L messer eller framsier en av prefasjonene for kirkeåret se s 6 -7. Kan utgå ved andre gudstjenester enn menighetens hovedgudstjeneste

Hellig, hellig, hellig eller en variant av denne

Nattverdbønn forts.

L Vi takker deg, livets Gud, for kjærligheten fra deg som omslutter oss. Takk for at du viste miskunn og lot din Sønn, Jesus Kristus, bli vår bror. Hans liv gir retning og mål; hans død gjør synden maktesløs; hans oppstandelse fyller oss med håp.

Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, gav dem og sa: Drikk alle av den. Dette begeret er den nye pakt i mitt blod som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Kantor/forsanger eller liturgi Stort er troens mysterium

M: Deg være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden

Gud, send din Hellige Ånd som livgivende pust over oss. Gi oss kraft til å bære det ansvar du har gitt oss for verden, slik at vi med forventning kan se fram til den dag da du gjør alle ting nye.

M: Amen.

A: Fader vår / Vår Far...

Eukaristibønn H

Innledende lovprisning

L messer eller fremsier en av prefasjonene for kirkeåret (se s. 6-7). Kan utgå ved andre gudstjenester enn menighetens hovedgudstjeneste

Hellig, hellig, hellig eller *Halleluja* eller varianter av disse

Nattverdbønn forts

L Vi lover deg, himmelens og jordens Gud, som omslutter alt du har skapt med din kjærlighet. Takk for frelsen du har gitt oss gjennom Jesus Kristus. Send din Ånd over oss og dine hellige gaver, og gjør oss til ett med hverandre og med Jesus Kristus.

eller

L Gode Gud, vi takker deg for din herlighet som er utbredt over himmel og jord. Gjennom dåpens vann befridde du oss fra mørkets makt og ga oss del i Jesus Kristus, din Sønn. Nå ber vi deg: Send oss din hellige Ånd over oss, slik at vi kan få mot til å leve og frimodighet til å tro

eller

L Trofaste Gud, vi vil prise deg så lenge vi lever, og synge for deg så lenge vi er til. Vi takker deg for at du sendte din Sønn Jesus Kristus til frelse for verden. Ved hans død får vi våre synder tilgitt og i hans oppstandelse kan vi leve det nye livet. Nå ber vi deg: Send din Ånd over oss og disse gaver, slik at de kan bli et håpets tegn for våre liv.

eller

Egen formulert bønn hvor det takkes for Guds kjærlige gjerning i skaperverket og frelseshistorien. Videre minnes en Jesu Kristi lidelse, død og oppstandelse og ber om at Den hellige Ånd må komme ned over gavene og menigheten.

Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, gav dem og sa: Drikk alle av den. Dette begeret er den nye pakt i mitt blod som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

M kan si Din død forkynner vi, og din oppstandelse bekjenner vi inntil du kommer

A: Fader vår / Vår Far...

VELSIGNELSE

Normalt benyttes den aronittiske velsignelsen på menighetens hovedgudstjenester.

På gudstjenester hvor det er ønskelig ut fra gudstjenestens tema og fokus, kan en av velsignelsene nedenfor, eller andre benyttes.

1

Kan leses eller synges (Se f.eks Egil Hovlands melodi S97 175)

Alle: Velsign oss, Gud Fader, Velsign oss, Guds Sønn, Velsign oss, Guds Hellige Ånd.
Amen

2

Velsignelsen fra Saras og Abrahams Gud,
velsignelsen fra Sønnen, født av Maria
velsignelsen fra Den Hellige Ånd
som våker over oss som en mor over sine barn,
være med oss alle.

3

Velsignelsen fra Gud, vår Skaper,
Jesus Kristus, vår Befrier,
og Den Hellige Ånd, vår Livgiver,
være med oss/dere alle.

4

En leser:

Signing
over jorda
den vakre blå planeten,
heimen vår i kosmos.

Signing

over all god vilje, over alle handlingar
i ærlegdom og kjærleik.

Signing

over lyset
i menneskehjarta.
Måtte det veksa seg sterkt,
famna mørkret,
og føda fred og forsoning.

Alle:

Velsign oss, Gud Fader!

Velsign oss, Guds Son!

Velsign oss, Guds Heilage Ande!

5.

L: Treenige Gud, velsign oss,

M: **så vi kan gå hver til vårt og vite at du er med oss.**

L: Bevar oss fra alt det onde,

M: **så vi kan møte fremtiden med frimodighet og uten frykt.**

L: Treenige Gud, la ditt ansikt lyse over oss, og vær oss nådig,

M: **så vi tilgitte og glade kan gå videre på livsvegen.**

L: Treenige Gud, løft ditt åsyn på oss,

M: **og send oss ut med din kjærlighet.**

L: Gi oss din fred,

M: **i dag og alltid. Amen.**

UTSENDELSE

Utsendelsesordet sies av en medliturg (diakon eller en annen) eller gudstjenesteleder på egnet sted i rommet. Ett av utsendelsesordene nedenfor benyttes, eventuelt kombinert med en setning eller to som passer til dagens særpreg. Det kan eventuelt også formuleres egne utsendelseord.

1

Gå i fred. Tjen Herren med glede.

2

Gå i fred. Tjen livets Gud.

3

Gå i fred

4

Gå ut med åpne øyne,

slik at du gjenkjenner Kristus i din neste,

(alternativ formulering: slik at du gjenkjenner Kristus i andres smerte)

Tjen Herren med glede.

5

L: Hvor det er tvil,

A: **la oss gå i tro.**

L: Hvor det er fortvilelse,

A: la oss gå i håp

L: Hvor det er hat,

A: la oss gå i kjærlighet.

L: La oss gå med Gud

A: i Jesu Kristi navn. Amen

6

Gå! Gå med uro. Gå i hast.

Gå ut av kirkens rom,

bort fra freden og stillheten,

og ut i bråket, latteren og gråten.

Gå med det levende brødet

Som en skatt mellom hendene,

Og del det ut igjen og igjen.

Gå til du møter Kristus.

7

Må veiene åpnes for deg

og vinden blåse bak deg.

Må solen skinne på ditt ansikt

og regnet falle mildt på dine marker

inntil vi møtes igjen.

Må du alltid være i Guds hånd